

Varför Libris?

Librisbibliotek ingår i ett nationellt sammanhang. Kungl.biblioteket (KB) har i uppdrag att samordna det svenska biblioteksväsendet och att utveckla den nationella bibliotekskatalogen LIBRIS till ett verktyg för landets alla bibliotek. I samband med att KB fick sitt nationella uppdrag 2011 prioriterade landets folkbibliotek utvecklingen av Libris som nationell bibliotekskatalog. Denna prioriterings motiveringar var:

- utifrån ett medborgarperspektiv: samlad tillgång till de resurser som finns i offentligt finansierade bibliotek
- utifrån ett biblioteksperspektiv: tillgång till fria katalogdata
- utifrån ett samhällsperspektiv: frigöra resurser för att vidareutveckla nya tjänster

Samarbete och delaktighet

Att vara Librisbibliotek är att ingå i ett kollektiv. Librissamarbetet ger ökad delaktighet och leder till större engagemang i den egna bibliotekskatalogen. Samarbetet bygger på ömsesidighet biblioteken emellan. I Libris får biblioteken möjlighet att synliggöra sitt lokala material nationellt och internationellt.

En samlad tillgång till katalogdata

Genom Libris har biblioteken en samlad tillgång till de resurser som finns i offentligt finansierade bibliotek. Libriskatalogen består av fritt tillgängliga katalogposter som biblioteken är fria att använda för sina behov. Innehållet i Libris är tillgängligt som öppna data och fritt sökbart både för allmänheten och för professionen.

Katalogsamarbetet i Libris medför effektiva postflöden. Från Bokrondellen överförs förhandsposter för i stort sett all kommande utgivning i Sverige. Allt fler medieleverantörer är anslutna till Libris förvärvsrutin och levererar poster på det som biblioteken beställer. När förhandsposterna uppdateras i Libris överförs uppdateringarna automatiskt till bibliotekens lokala system genom batchexport från Libris. Nationalbibliografin (NB) katalogiserar den svenska utgivningen och förser vuxenfacklitteraturen med ämnesord och DDK-klassifikation. Svenska barnboksinstitutet förser barn- och ungdomslitteraturen (skön och fack) med ämnesord.

I Libris katalogiseringsklient finns möjlighet att importera poster från utländska databaser. Katalogposter för till exempel manga, utländska tecknade serier och serieromaner är tidskrävande att skapa från grunden. I Libris är posterna tillgängliga via samsökningstjänsten Metaproxy som länkar Libris till flera stora internationella kataloger, bland annat WorldCat. Via Metaproxy-gränssnittet kan man också importera poster för litteratur på språk med ickelatinska alfabet.

Librissamarbetet utvecklar systemet och frigör resurser

Genom Librissamarbetet kan biblioteken påverka utvecklingen av Libris till en nationell katalog för alla bibliotek och frigöra resurser för att kunna vidareutveckla nya tjänster.

Libris arbetar på att ta fram en gallringsrutin så att biblioteken bara behöver gallra sitt bestånd i en databas (inte både i det lokala systemet och i Libris).

I och med övergången till Libris XL lämnas MARC21 som lagringsformat. Den nya datastrukturen, JSON-LD, underlättar anpassningen till RDA (Resource Description and Access) som ny katalogiseringspraxis. RDA är anpassat till den digitala utvecklingen och gör det möjligt att beskriva enskilda data, som sedan kan delas och återanvändas. Med Libris XL och RDA kommer olika manifestationer av ett verk att kunna länkas till varandra. Folkbibliotekens behov av förkortad katalogisering kommer därmed att kunna tillgodoses genom att man utvecklar alternativa lösningar.

Genom Libris är vi med och utvecklar DDK. SAB kommer inte att utvecklas vidare. En nationell standard för ryggmärkning av skönlitteratur och barn- och ungdomslitteratur i klartext håller på att tas fram. Libris utvecklar möjligheten att genom API:er automatgenerera hyllsignum ur Deweyklassifikationen.

NB undersöker möjligheter att berika poster för vuxenskönlitteratur med folkbiblioteksspecifik information såsom ämnesord, genre och serie/fortsättningsarbete. Ett tydligare särskiljande av olika medie- och bärartyper såsom storstil och lättläst är önskvärt. Möjlighet att uttrycka serie/fortsättningsarbete i katalogposter finns idag i Libris men används ännu inte fullt ut.

Andra frågor som Libris ser över är hur man ska lösa att folk- och forskningsbibliotek hittills har haft olika praxis vad gäller flerbandsverk/serier, namnformer, filering och translitterering.

Ett ytterligare utvecklingsområde är postimport i realtid i förvävsrutinen.